

Türk Patent Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Habip ASAN'ın "Kaliteli ve Güvenilir Gıda için Akdeniz Çalışma Günleri" Konferansı Konuşma Metni

İtalya Tarım, Gıda ve Orman Politikaları Bakanlığının Değerli Temsilcisi,
Ulusal ve Uluslararası Kuruluşların Saygıdeğer Temsilcileri,
Kıymetli Basın Mensupları,
Değerli Katılımcılar,

Kaliteli ve Güvenilir Gıda için Akdeniz Çalışma Günleri etkinliğinin 4. konferansı vesilesiyle aranızda bulunmaktan büyük memnuniyet duyuyorum. Konuşmamın başında sizleri şahsım ve Türk Patent Enstitüsü adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Katılımcılar,

Asya, Avrupa ve Afrika'nın kesişim alanında bulunan ve etrafında yirmiden fazla ülkenin konumlandığı Akdeniz coğrafyasından bahsederken, tarihin en köklü uygarlıklarının yeşerdiği ve büyüdüğü bir alanı ifade ettiğimizi akıldan çıkarmamamız gerekiyor.

Tarihte belki de hiçbir coğrafi alan, farklı toplumların belleklerinde bu kadar ortak izler bırakmamıştır. Öyle ki bölge insanının sıcakkanlı ve tez canlı karakterini tarif etmek için "**Akdeniz İnsanı**" diye bir tanımlama bile ortaya çıkmıştır.

Dünyanın yaşamış olduğu büyük dönüşümlerin çoğunda, birinci dereceden belirleyici bir konumda bulunan Akdeniz'i, tarih, mekân, kültür ve kimlik kavramlarından bağımsız değerlendirmemiz düşünülemez.

Ülkemizin de önemli bir parçasını oluşturduğu bu **Akdeniz kültürü** ve **Akdenizlilik kimliği**, bölge ülkeleri olarak birçok alanda ortak hareket etmemizi gerekli kılıyor. O bakımdan bugün 4. ayağı gerçekleştirilen bu organizasyonu son derece önemli buluyorum ve organizasyonda emeği geçen herkese bu vesileyle teşekkür etmek istiyorum.

Değerli Katılımcılar,

Tükettiğimiz gıdaların kalitesi ve güvenilirliği, üzerinde çokça tartışmaların yapıldığı bir alan haline geldi. Bu tartışmalar, tüketicilerin bilinçlenmesine paralel olarak özellikle son dönemde gündemde daha da fazla yer işgal etmeye başladı.

Hiç kuşkusuz, gıdalarda kalite ve güven konusu çok boyutlu bir konu ve birçok farklı alanı ilgilendiriyor. Coğrafi işaretler konusu da, gıdaların kalite ve güvenilirliğinin denetiminin sağlanmasında çok önemli bir sacayağını oluşturuyor.

Bildiğiniz gibi coğrafi işaretlerin, tüketiciler nezdinde beklenen ve istenen kalitenin sağlanması ve sürdürülebilirliğinin garanti edilmesi gibi çok önemli bir fonksiyonu bulunuyor.

Coğrafi işaretleri, ürünün potansiyel alıcısına, o ürünün belirli bir bölgeden kaynaklandığını ve sadece o bölgede bulunabilecek karakteristik özellikler taşıdığını anlatan bir araç olarak da görebiliriz.

Değerli Katılımcılar,

Biz, Türk Patent Enstitüsü olarak ülkemizde patent, marka, endüstriyel tasarım, entegre devre topoğrafyası ve coğrafi işaret olmak üzere sınai mülkiyetin beş farklı bileşeniyle ilgili tescil işlemlerini yürütmekle yetkili ve sorumlu kamu kuruluşuyuz.

Ancak coğrafi işaretler konusu, koruma sisteminin kendine has özelliklerinden dolayı diğer sınai mülkiyet haklarından önemli ölçüde ayrılıyor. Diğer sınai mülkiyet hakları, tescil sahibine bir **tekel hakkı** sağlarken, coğrafi işaretlerde tescilin amacı, belirli bir coğrafyadan kaynaklanması nedeniyle belirli nitelikleriyle ün kazanmış ürünlerin **"gerçek üreticileri"** adına kayıt altına alınmasının sağlanmasıdır.

Coğrafi işaretlerin, küreselleşen dünyada, yerel ve yöresel değerlerin muhafaza edilmesi açısından çok büyük önem taşıdığı aşikârdır. Bu özelliğinden dolayı coğrafi işaretleri, diğer sınai mülkiyet haklarına göre çok daha stratejik bir bakış açısıyla ele almamız gerektiğini düşünüyorum.

Değerli Katılımcılar,

Ülkemizde coğrafi işaretlerin korunması 1995 yılında çıkarılan 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile başlamıştır.

Ancak ülkemizin Avrupa Birliği'ne tam üyelik süreci ve uygulamada karşılaşılan bazı sorunlar, mevcut mevzuatın yenilenmesini zorunlu kılmıştır. Bu sorunları gidermek için Enstitümüz, coğrafi işaretlerin korunmasına yönelik olarak yeni bir kanun tasarısı taslağı hazırlamıştır. Geldiğimiz noktada, coğrafi işaretlerin korunmasına ilişkin kanun tasarısı 31 Aralık 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel

Kuruluna sevk edilmiştir. Bu kanun yasalastığı zaman coğrafi işaretlerin korunmasıyla ilgili yasal çerçevenin de yerli yerine oturacağını düşünüyorum.

Tabii, coğrafi işaretlerin tescil ile korunmasının amacına ulaşabilmesi için etkin bir denetim mekanizmasının da bulunması gerekiyor.

Coğrafi işaretlerde denetim konusu, 2007-2013 yıllarını kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planında da dikkat çekilen hususlardan biri olmuştur. Kalkınma Planında, tescilli coğrafi işaretlerin etkin bir şekilde korunabilmesi için AB 45011 sayılı standarda göre akredite olmuş tamamıyla bağımsız ve tarafsız kuruluşlar tarafından denetlenmesi zorunluluğu getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Genel Kurulda görüşülmeyi bekleyen kanun tasarımızın yasalaşmasıyla birlikte, bu alandaki eksikliklerimizi giderme noktasında önemli bir adım atmış olacağız.

Coğrafi işaretlerin denetimi konusunda gerçekleştirmeyi planladığımız çalışmalarda, gerek diğer paydaşlarımızla gerekse burada bulunan ve bu alanda önemli tecrübe ve birikime sahip uluslararası kuruluşlarla işbirliği içerisinde hareket etmeye hazır olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Değerli Katılımcılar,

Coğrafi işaretler konusuyla ilgili olarak kamuoyunun ve üreticilerin bilgilendirilmesinin de son derece önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu kapsamda Enstitü olarak gerek ulusal gerekse uluslararası birçok etkinlik düzenledik ve düzenlemeye devam ediyoruz.

Öte yandan, 2008 yılında Başbakanlık Genelgesiyle fikri ve sınai mülkiyet alanında kısa, orta ve uzun vadeli stratejiler belirlemesi amaçlanan **Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu** kuruldu. Sekreteryasını Enstitümüzün yaptığı bu Kurul, ülkemizin coğrafi işaret politikalarının belirlenmesi çalışmalarının başlatılması yönünde karar almıştır. Bu kapsamda önümüzdeki dönemde Enstitümüz organizasyonu ile bir takım çalıştaylar gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Değerli Katılımcılar,

Ben burada sözlerime son verirken, bu dördüncü konferansın ve en genel anlamda "**Kaliteli ve Güvenilir Gıda için Akdeniz Çalışma Günleri**" organizasyonunun başarılı bir şekilde tamamlanmasını diliyorum ve hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.